

BRÜNNI MAGYAR
FUTÁR

2002/2

Pillanatképek a csehországi magyarok művelődési táborából

Borító: Egyazon városban élünk
– a magyar csoport fellépése

Titulni strana: Žijeme v jednom městě
– vytoupení členů
maďarské organizace

Tropical TransForm

GONDOLATOK

- Nyelvünkben a világ 4

ÉVFORDULÓK

- 180 éves a Himnusz 6

SZÖVETSÉGI HÍREK

- A csehországi magyarság a népszámlálás tükrében 7
- Az európai magyar egység 8
- Vitára bocsáttatik a CSMMSZ új alapszabály-tervezete (melléklet)

ESEMÉNYNAPTÁR 2002

- Kortárs magyar írók Brünnben 10
- Esztergomi képeslap 12
- A kétnyelvűség kérdései 14
- Társsalhangzó 15
- Magyar nap a brünni biennálén 16
- Györgydeák György kiállítása 17
- www.tady.cz/kafedik 18
- Tropical TransForm 19
- A Katalin-bál margójára 20

SAJTÓVISSZHANG

ÉRDEKESSÉGEK, HÍREK, TUDÓSÍTÁSOK

- A brünni magyarok asszimilációjának története (Szakdolgozat) 22
- A Nobel-díjas Kertész Imre 23
- Mindentudás Egyeteme 24
- Haza, a magasban (Magyar nemzetismeret I-II. tankönyv) 25
- Szövetség a Közös Célokért 26

KÖNYVBEMUTATÓ

- A. Mészáros: Vzpomínky psané ve tmě 27

GYERMEKEKNEK

KRÓNKA

ÚVODEM

- Svět v našem jazyce 4

VÝROČÍ

- 180 let maďarské hymny 6

ZPRÁVY ZE ŽIVOTA SVAZU

- Maďari v ČR z pohledu sčítání lidu 7
- Jednota evropských Maďarů 8
- Diskuse o nových stanovách Svazu Maďarů (příloha)

UDÁLOSTI ROKU 2002

- Současní maďarští spisovatelé v Brně 10
- Ostřihomská pohlednice 12
- O dvojjazyčnosti 14
- „Társsalhangzó“ (kulatý stůl) 15
- Maďarský den na grafickém biennále v Brně 16
- K výstavě výtvarníka Györgye Györgydeáka 17
- www.tady.cz/kafedik 18
- Brněnské vystoupení jazzové skupiny Tropical TransForm 19
- O kateřinském plese 20

OZVĚNY

ZAJÍMAVOSTI, ZPRÁVY, INFORMACE

- Příběh asimilace Maďarů v Brně 22
- Držitel Nobelovy ceny I. Kertész 23
- Univerzita pro všechny 24
- Domov ve výšinách (Učebnice vlastivědy pro krajany I.–II.) 25
- Asociace pro společné zájmy 26

NOVÉ KNIHY

- A. Mészáros: Vzpomínky psané ve tmě 27

DĚTSKÝ KOUTEK

KRONIKA

Renaissance Consort

Kiadja:

A Cseh és Morvaországi Magyarok Szövetsége brünni szervezete

Felölős szerkesztő:

Vojtek Zoltán

Szerkesztő munkatárs:

Detáry Attila

Grafikai szerkesztő:

Milan Sedlák

A szerkesztőség címe:

Svaz Maďarů Brno,
Gorkého 12, 602 00 Brno,
telefon/fax: + 420 541 241 062,
e-mail: mkic@atlas.cz

Nyomja:

Nakladatelství a vydavatelství MiS,
Kosmonautů 1, 625 00 Brno,
mobil: +420 602 749 620,
telefon/fax: + 420 547 223 533

Regisztrációs szám:

MK ČR E 11196

A FOLYÓIRAT MEGJELENÉSÉT**TÁMOGATJA:****Nemzeti Kulturális Alapprogram****Rákóczi Alapítvány****Brünn Város Polgármesteri Hivatala****BRNĚNSKÝ MAĎARSKÝ KURÝR****Vydavatel:**

Svaz Maďarů žijících v českých zemích – ZO Brno

Odpovědný redaktor:

Zoltán Vojtek,

Redaktor:

Attila Detáry

Grafická úprava:

Milan Sedlák

Adresa redakce: Svaz Maďarů, Gorkého 12,
602 00 Brno, telefon/fax: +420 541 241 062,
E-mail: mkic@atlas.cz

Tisk: Nakladatelství a vydavatelství MiS,
Brno, Kosmonautů 1, mobil: +420 602 749 620,
tel./fax: +420 547 223 533, e-mail: mis@telecom.cz

Registrace: MK ČR E 11196

Vychází za finanční podpory Magistrátu města Brna, Nadace Rákóczy, maďarského nadačního fondu NKA.

Nyelvünkben a világ

Kedves Olvasó!

Lapunk idei második számát rendhagyó módon könyvismertetővel kezdjük. Balázs Géza *Nyelvünkben a világ (2001)* című kötetének bevezető írásából idézünk néhány gondolatot az anyanyelv esélyeiről a globalizáció folyamatában. A neves nyelvész és néprajzkutató számos rádiós és televíziós nyelvművelő műsor szerkesztője. Nyelvművelő esszéi és jegyzetei útmutatóként szolgálhatnak mindennapjaink nyelvi zűrzavarában.

• A globalizáció és az anyanyelvek

A globalizáció bűvszó egyszerűen a távolság megszüntetését, tér és idő felszámolását jelenti. A globalizáció a távközlés és a tömegkommunikáció összekapcsolódásával lehetővé teszi, hogy a világ bármely részén élő emberek késedelem nélkül és sokoldalú kapcsolatba léphessenek egymással. A globalizáció valójában a tévékorszakkal vette kezdetét. ...a televízió határokat, kultúrákat átlépő és tömeges – tömegkulturális – jellegűből következően azonos gondolatokat, élményeket – mítoszokat – terjeszt, s ezzel egységessé formálja a Föld lakóit. Ha a – főleg – kereskedelmi televíziók vetélkedő- és show-műsoraira, szappanoperáira, klippkultúrájára, tömegfilmjeire gondolunk – ezt igen jó hatásokkal teszi. A globalizáció második lépcsője a multinacionális cégek eluralkodása. Ők az általuk diktált divattal, a gyorsétermekkel, mosóporaikkal, illatszerekkel, gyógyszerekkel stb. egy valóban kiszámítható, vonzó egyenkultúrát terjesztenek, amelynek pazarló, környezetkárosító jellegéről rendre megfélekedünk. S a harmadik, immár valóban forradalmi változás: az informatikai forradalom – a tömeg- és a távközlés összekapcsolódása.

A globalizációval együtt járó kulturális egyneműsödés többnyire kulturális sülly-

lyedést jelent, a helyileg meghatározott, hagyományokban kimunkált gazdaságos, célszerű életmód feladását. Valamiféle profitcélú gazdálkodás szempontjából persze ez főnyeremény: hiszen jobb egy terméket százmillió embernek eladni, mint százezernek, sőt az a legjobb, ha a termék hamar tönkremegy vagy idejét múlja, mert akkor újabbat vesznek helyette.

Szögezzük le: helyi kultúrák, helyi folklór, helyi nyelvek nélkül csak valamiféle „katonaság” fogja lakni a földrészeket. Vagy lakatlan lesz a Föld. Az anyanyelvek az emberek legbelsőbb meghatározó jegyei; ezek a gondolkodás, a megértés, a világlátás, a kultúra, a kultúrák alapjai. Nem véletlen, hogy a kulturális környezet védelméért ma a világ sok táján egyre inkább szót emelnek, a természet- és környezetvédelem törekvései összefonódnak a kulturális környezet, sőt a nyelv, a nyelvek védelmével. Az igényes kultúrát, a helyi kultúrákat, az anyanyelveket védeni kell!

• A magyar nyelv és Európa

Mit tettünk mi, magyarok, eddig Európa nyelvi kultúrájáért? Óráig lehetne sorolni – ráadásul el kellene mondani közvetítő nyelveken is. Megőriztünk és a kor minden kommunikációs szükségletének megfelelő szintre fejlesztettünk egy, Európában csaknem páratlan nyelvet, egy igen régi nyelvet. A magyar nyelv Európa egyik élő nyelvi múzeuma, rezervátuma. Sok olyan nyelvi kategória őrződött meg benne, amely más nyelvekben, az ún. neonyelvekben – például neolatin nyelvekben – nincs meg. Főhalmazunk egy igen tekintélyes kulturális örökséget, Európában is a legelső közé számítható, a 11. századtól folyamatos anyanyelvi emlékeink vannak. Páratlan a fordításirodalmunk. Szinte mindent idehoztak, magyarra fordítottak tudásaink, íróink. A 19. században a nyelvújítás úgy modernizálta a magyar nyelvet, hogy ma sem jelent gondot bármiről magyarul beszélni. Fábián Pál találó mondata: A magyar ma a világnak azon pár tucat nyelvéhez tartozik, amelyen minden tu-

domány anyanyelven is művelhető. Teljesen igaza van, különösen az e tanulmány elején idézettek miatt. Hiszen a világon csak néhány tucat olyan nyelv létezik, amely teljes kommunikációs, tömegkommunikációs környezetben alkalmazható. A magyar – természetesen – közöttük van. S ehhez rögtön hozzá kell tenni: a magyar nyelv nemcsak „önmagától” ilyen jó, hanem attól a sokféle fejlesztő, támogató törekvestől, amely évszázadokon át alakította.

Tehát, amikor a teendőkről beszélünk, rögtön meg kell állapítani: jó alapról indulunk. Nem a semmiből, az írásos emlékekből kell egy nyelvet feléleszteni, hanem egy valóban élő, gazdag (rég) kategóriákkal bíró nyelv használatának kell tudományosan megalapozott stratégiát készíteni és tanácsokat adni.

A tudatos magyar nyelvvelést a 16. századtól, Sylvester Jánostól számíthatjuk. Kiemelkedő korszaka volt a klasszikus nyelvújítás csaknem egy évszázadon át, vagy a 20. századi írói nyelvvelés, sportnyelvújítás. Ezeken nyugszik a mai magyarországi, széles körű, több nyelvi szintet felölelő és sok korosztályt átfogó nyelvvelő mozgalom (a kiejtési versenyektől a helyesírási versenyeken át a szónokversenyekig, a nyelvi játékokig).

A Magyar Nyelv Hetéhez hasonló nagyszágú rendezvénysorozatról nem tudok Európában. A magyar nyelvvelőknek köszönhető, hogy 1967-től rendeznek ilyeneket, s hogy ezek a hetek fenntartják a nyelvi felelősség gondolatát.

2000-ben az UNESCO fontosnak tartotta, hogy kijelöljön egy napot, amelyen a nyelvek kerülnek középpontba. Február 21. lett az anyanyelvek napja.

Európában, mióta politikai kontinensnek számít, mindig beszéltek magyarul. A magyar Európa legrégebbi folyamatos államnyelve – az idén ezeregy éves. Nyelvünk lehetőségei határtalanok – ettől nem fog függni, hogy az újabb évezredben is végig magyarul beszéljünk. Európában pedig több nyelven is boldogulhatunk.

180 éves a Himnusz

Kölcsey Ferenc 1823. január 22-én fejezte be a Himnusz írását. Ennek emlékére 1989 óta január 22. a magyar kultúra napja. A Himnusz 1829-ben jelent meg először nyomtatásban. Erkel Ferenc megzenésítésével 1844-ben mutatták be a Nemzeti Színházban.

Kölcsey Ferenc: Himnusz

Isten, áldd meg a magyart,
Jó kedvvel, bőséggel,
Nyújts feléje védő kart,
Ha küzd ellenséggel;
Balsors a kit régen tép,
Hozz rá víg esztendőt,
Mebűnhődte már e nép
A múltat s jövőndőt!

Őseinket felhozád
Kárpát szent bérczére,
Általad nyert szép hazát
Bendegúznak vére;
S merre zúgnak hajjai
Tiszának, Dunának,
Árpád hős magzatjai
Felvirágoznak.

Értünk Kúnság mezein
Ért kalászt lengettél,
Tokaj szőlővesszein
Nektárt csepegtettél.
Zászlónk gyakran plántálád
Vad török sánczára,
S nyögte Mátyás bús hadát
Bécsnek büszke vára.

Hajh, de bűneink miatt
Gyúlt harag kebledben,
S elsujtád villámidat
Dörgő fellegedben,
Most rabló mongol nyilát
Zúgattad felettünk,
Majd töröktől rabigát
Vállainkra vettünk.

Hányszor zengett ajkain
Ozman vad népének
Vert hadunk csonthalmain
Győzedelmi ének!
Hányszor támadt tenfiad
Szép hazám, kebledre...
S lettél magzatod miatt
Magzatod hamvvedre!

Bujt az üldözött, s felé
Kard nyúlt barlangjában.
Szertenézett, s nem lelé
Honját a hazában;
Bérczre hág, és völgybe száll,
Bú s kétség mellette;
Vérözön lábainál,
S lángtenger felette.

Vár állott; most kőhalom...
Kedv s öröm repkedtek;
Halálhörgés, siralom
Zajlik már helyettek.
S ah, szabadság, nem virúl
A holtak véréből!
Kínzó rabság könyje hull
Árvánk hó szeméből!

Szánd meg, Isten, a magyart
Kit vészek hányának;
Nyújts feléje védő kart
Tengerén kínjának!
Balsors a kit régen tép,
Hozz rá víg esztendőt:
Mebűnhődte már e nép
A múltat s jövőndőt!

CS ehország összlakossága 2001. március 1-én 10 230 060 személy volt, ami 72 165-tel kevesebb mint 1991-ben. 1950 óta ez az első olyan népszámlálás, amely Csehország területén népességcsökkenést mutatott ki.

• Az egyes nemzetiségek számának alakulása 1991-2001 között

• A csehországi magyarság létszáma az

Nemzetiség	1991	2001	+/-
Cseh	8363768	9249777	886009
Morva	1362313	380474	-981839
Sziléziai	44446	10878	-33568
Szlovák	314877	193190	-121687
Lengyel	59383	51968	-7415
Német	48556	39106	-9450
Roma	32903	11746	-21157
Magyar	19932	14672	-5260
Ukrán	8220	22112	13892
Orosz	5062	12369	7307
Rutén	1926	1106	-820
Bolgár	3487	4363	876
Román	1034	1238	204
Görög	3379	3219	-160
Vietnámi	421	17462	17041
Albán	n.a.	692	-
Horvát	n.a.	1594	-
Szerb	n.a.	1810	-
Zsidó	218	n.a.	-
Osztrák	413	n.a.	-
Egyéb	9860	39477	29617

egyes kerületekben 2001-ben

Míg 1991-ben 19 932 cseh állampolgár

Kerület	Magyarok	%
Prága	1671	11,4
Közép-Csehország	1854	12,6
Dél-Csehország	557	3,8
Pilsen	568	3,9
Karlovy Vary	1557	10,6
Ústí nad Labem	2106	14,4
Liberec	731	5,0
Hradec Králové	682	4,7
Pardubice	431	2,9
Vysočina	242	1,8
Dél-Morvaország	966	6,6
Olmütz	523	3,6
Zlín	270	1,8
Morvaszilézia	2514	17,1
Összesen	14672	100,0

A csehországi magyarság a népszámlálás tükrében

vallotta magát magyar nemzetiségűnek, adig 2001-ben már csak 14 672 személy, ami 26,4%-os csökkenést jelent.

Kerületi szinten a két népszámlálás között csupán a fővárosban – Prága kerületben – élő magyarok száma nem csökkent, sőt – mérsékelten ugyan – 1646-ról 1671-re emelkedett.

Tekintettel arra, hogy az elmúlt évtizedben megváltozott az ország területi felosztása, kerületi szinten nehéz pontosan összehasonlítani az 1991-es és a 2001-es adatokat. Dél-Morvaország egykori területén (a mai Dél-Morvaország, Olomouc, Zlín kerületekben) például 1991-ben 1471 lakos vallotta magát magyar nemzetiségűnek, míg 2001-ben 1759 (!).

Míg 1991-ben 15 olyan város volt, ahol a magyar nemzetiségű lakosok száma meghaladta a 200-at, 2001-re már csupán 9 ilyen város maradt. Annak ellenére, hogy általában mindenütt csökkenés mutatható ki, Prágában a magyar nemzetiségű lakosok száma 25 fővel gyarapodott, Brünnben 26, illetve Brünn környékét is beleszámítva 51 fővel.

• A csehországi magyarság létszáma az egyes városokban 2001-ben

Prága	1671
Ostrava	681
Bmo	427
Karviná	389
Havířov	314
Karlovy Vary	257
Chomutov	236
Most	225
Sokolov	220

Frýdek-Místek	188
Ústí nad Labem	185
Kladno	146
Pízeň	145
Liberec	143
Hradec Králové	123
Orlová	117
Bohumín	114
Pardubice	113
Kadaň	109
Teplíce	106

- A csehországi magyarság létszám-csökkenésének lehetséges okai

Egyrészt a szövetségi Csehszlovákia kettéválása után csökkent azon szlovákiai magyarok száma, akik tartósan Csehországban telepednének le (a mai csehországi magyarok abszolút többsége ugyanis Szlovákiában született).

Másrészt a magyarok döntő része Csehországban vegyesházasságban él, amelyben a gyermekek magyar nemzetisége már igen ritka.

További tény, hogy a magyarok nagyon szétszórtan élnek, nincs lehetőség iskolára, anyanyelvi istentiszteletre, mindennapi magyar szóra, s a Cseh- és Morvaország Magyarok Szövetsége is csak néhány településen működik.

Egy alapvető magyarázat kínálkozik: nincs utánpótlás.

- Anyanyelv

A csehországi magyar anyanyelvűek száma szakmai becslések szerint mintegy 16–18 ezerre tehető, ami kb. 1500-3500-zal több, mint a magukat magyar nemzetiségűeknek valló személyek száma. A nagyobb számú nemzetiségeknél az anyanyelvi adat is rendelkezésre áll. Anyanyelv alapján a szlovákok száma 8, a németeké 5,7 százalékkal magasabb, míg a lengyeleké érdekes módon 2,4 százalékkal alacsonyabb mint a nemzetiségi adat. Két anyanyelvet a népszámláláskor 49 409 személy jelölt meg.

(A PT és a Régió lapok alapján)

AZ EURÓPAI MAGYAR EGYSÉG

A 2001 novemberében alakult **Nyugat-Európai Országos Magyar Szervezetek Szövetsége (NYEOMSZS)** Budapesten tartotta idei rendes közgyűlését.

A 2002. december 6–8. között megtartott találkozózn 13 nyugat-európai országos szervezet képviselői vettek részt (Angliából, Ausztriából, Csehországból, Dániából, Észtországból, Finnországból, Hollandiából, Lengyelországból, Lettországból, Litvániából, Németországból, Norvégiából és Svédországból).

A közgyűlés alaptémája az országhatárokon átívelő kapcsolatok továbbépítése volt, amely a részletes és informatív országos jelentésekre épült. A tanácskozás egy egységesen elfogadott memorandumban nyert összegzést „Intézményesített kapcsolatok Magyarországgal” címmel. Az alábbi alcímek jelölik az eredményes, higgadt hangulatú, a nyugati demokratikus tárgyalási modorban lezajlott együttlét fő gondolatait, javaslatait és elvárásait:

1. A nyugat-európai magyar szervezetek élet kialakulása és jelenlegi helyzete
2. A nyugat-európai magyarság megmaradásának fontossága
3. A nyugat-európai magyarság megmaradásának elősegítése.

Az továbbiakban a fent említett memorandum megfogalmazottakból idézünk egy-két gondolatot:

...A Nyugat-Európában (a Kárpát-medencéből Európa többi országaiba elszármazott) élő magyarság összlétszáma óvatos becslések alapján kb. 350.000 főre tehető. A legtöbben Németországban élnek. Ezután következik Svédország, majd Ausztria, Franciaország és Svájc. A többi országban a magyar népcsoport létszáma alacsonyabb.

- A Nyugat-Európában élő magyaroknak majdnem a fele a „határon túlról”, azaz a Trianon által elszakított területekről származik.

- Valamivel több mint a fele az anyaországból (akik több hullámban telepedtek le) származik. Ide tartoznak azok a magyar családok is, amelyek hosszú évek óta munkavállalóként élnek itt, magyar állampolgársággal rendelkeznek és azt feladni nem óhajtják.
- Újabban megnőtt azoknak a száma, akik az egész Kárpát-medencéből csupán egy-két esztendőre jönnek diákként, munkavállalóként. Ez a folyamat a jövőben várhatóan erősödni fog.

A Nyugat-Európában élő magyarság nagy része (pl. Svédországban kb. 90 %, Németországban kb. 70 %, Ausztriában 64 %) rendelkezik a befogadó ország állampolgárságával. Ez politikai téren is bizonyos súlyt ad a magyar nemzetiségű polgároknak.

...A nyugat-európai magyarság megmaradásának a fontossága abban rejlik, hogy mindazt a tudást és kapcsolatrendszert, amelyet az elmúlt évtizedekben kialakított, Magyarország és a magyar nemzet számára az EU csatlakozás keretében hasznosítsa... fontos közvetítő szerepet játszhat a regionális, gyakorlati haszonnal járó kapcsolatok kiépítésénél, a kulturális, gazdasági kapcsolatok fejlesztésénél és ezek működtetésénél. Ezek a lehetőségek, feladatok olyan dolgok, amelyek haszna Magyarország és az egész magyar nemzet számára felbecsülhetetlen.

...A nyugati magyarság megmaradásának két fontos pillére van: a család és a nyugati magyar intézmények (egyesületek, szövetségek, egyházak, stb.). Tehát a megmaradás érdekében ezeket kell támogatni. A támogatás áldozatokkal jár, de nem öncélú, mert megmaradásunkkal, értékeink hasznosítását segítjük elő Magyarország és az egész magyar nemzet számára. A támogatás egyrészt jogi-politikai jellegű, másrészt tárgyi természetű. A támogatás mindkét esetben a nyugat-európai magyarság az anyaországhoz való kötődését és így a megmaradását segítené elő, valamint az értékeink „hasznosításával” járó gyakorlati teendők elvégzéséhez nyújtana tárgyi segítséget.

...A magyarországi politika számára nem lehet közömbös, hogy a nyugat-európai magyar közösségek magyarságuk megőr-

zésével és ápolásával nagyban hozzájárulnak a magyar nemzet további felemelkedéséhez és jó hírének elmélyítéséhez. Ennek figyelembevételére és felkarolására képezze a magyarországi politika szerves részét.

Nyugat-Európai Országos Magyar Szervezetek Szövetsége (NYEOMSZSZ) a Kárpáton túl, de Európában élő szórvány-magyarság összefogását elősegítő szervezet.

A szövetség célja és feladata:

- A nyugat-európai országos magyar szervezetek összefogása és munkájuk összehangolása a magyar nyelv és kultúra megőrzése, művelése és ismertetése érdekében.
- Az országos tagszervezetek érdekképviselői Magyarországon, az Európai Unió és egyéb európai intézményeknél.
- A népek közötti megértés elősegítése.
- A szövetség kizárólag és közvetlenül közhasznú célokat követ. A szövetség önkéntesen végzett társadalmi munkát folytat és nem követ elsősorban saját hasznát lehetővé tevő célokat.
- A szövetség kormányoktól független és nem folytat pártpolitikai tevékenységet.

A szövetség feladatai:

- A tagszervezetek számára információs központ létesítése.
- Rendszeres tájékoztatás a magyarságot érintő fontos ügyekről, eseményekről és fejleményekről.
- Kulturális, tudományos és jótékonyági rendezvények szervezése.

Összeállította: VZ

Vitára bocsáttatik...

a CSMMSZ új alapszabály-tervezete

A Cseh- és Morvaországi Magyarok Szövetsége 12 évvel ezelőtti, prágai megalakulása óta 5 további szervezettel gyarapodott – időrendi sorrendben Osztravában, Brünnben, Litoměřicében, Pilsenben és Teplicében.

Az 1989-es rendszerváltozás óta mind az állami – közigazgatási struktúrában, mind a Szövetség felépítésében jelentős változások mentek végbe, s ezek a CSMMSZ alapszabályának módosítását igénylik. Az Országos Tanácsban, kisebb-nagyobb intenzitással, már évek óta folyik az ezzel kapcsolatos vita. Mivel mind a hat szervezet más-más feltételek között működik és a tagság igényei és tenni-akarása is eltérő, nem könnyű megtalálni a közös nevezőt, azaz az országos szervezet egységességén belül megteremteni a helyi szervezetek önállóságának fokát.

Az év végére az Országos Tanács elkészült az új alapszabály tervezetével, amit a 2003. márciusi küldöttközgyűlésen kíván vitára bocsátani. A Brünni Magyar Futár ennek cseh nyelvű változatát közli (a magyar változat a Prágai Tükör 2002/5 számában jelent meg).

Kérjük Olvasóinkat, hogy hozzászólásaikat, véleményüket juttassák el lapunk címére, hogy azokat a márciusi küldöttközgyűlésen figyelembe vehessük. Köszönjük.

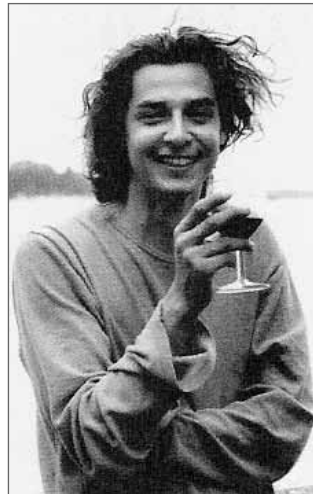
A szerkesztők

Kortárs magyar írók Brünnben

A május 9–12. között megrendezett prágai Könyvvilág nemzetközi kiállításra meghívott két magyar író – Darvas László és Zilahy Péter – hazafelé menet megállt Brünnben is, hogy találkozzék az itteni közönséggel. A *Skleněná louka* klubban lezajlott találkozót a *Host* nevű irodalmi folyóirat szervezte, s társszervezőként közreműködött a brünni magyarok szervezete is. Nagyon jó volt látni, hogy sokakat érdekelt az est, magyarokat, cseheket, szlovákokat és más nemzetiségűeket egyaránt. A teljesség kedvéért meg kell említeni, hogy az est második felében két szlovén író bemutatkozására is sor került.

Az író-olvasó találkozó az *Irodalom határok nélkül* program keretében zajlott és fő témája Közép-Európa sorsa volt, azaz annak megjelenítése az irodalomban.

Először ZILAHY PÉTER kapott szót, aki

1970-ben született Budapesten. Első verseskötete 1993-ban jelent meg *Lepel alatt ugrásra kész szobor* címen. Prózájában a különböző országokban

átélt élményeit dolgozza fel. Eddigi leghíresebb műve *Az utolsó ablakszif* (1998),

melyben gyermekkorát és serdülőkorát ábrázolja humoros, játékos formában az 1970-es és 1980-as évek Magyarországon, illetve Közép-Európájában. „Az ablakzsiráf egy képeskönyv volt, amelyből olvasni tanultunk, amikor még nem tudtunk olvasni. Megtudhattuk belőle, hogy a nap keleten kel, szívünk a bal oldalon van, az októberi forradalom novemberben volt és az ablakon beárad a fény – akkor is, ha be van csukva.” – írja a szerző. A könyvet eddig 11 nyelvre fordították le, feldolgozták rádiójátéknak és négynyelvű CD-ROM is készült belőle. Ezt a CD-ROMot mutatta be tulajdonképpen röviden Zilahy Péter. Mint elmondta, a nyolcvanas és a kilencvenes évek fordulóján ott volt minden olyan városban, ahol valami fontos esemény történt, így például a Vencel téren is, Prágában, majd részt vett a több hónapig tartó belgrádi tüntetéseken is. Ekkor született meg benne a gondolat, hogy erről könyvet kellene írnia, a gyerek- és serdülőkori élmények csak később kerültek bele a történetbe. Szerinte a rendszerváltások után Közép-Európa országai túlságosan is „nyugatra” fordultak, s itt az ideje, hogy ismét visszatérjünk a bennünket összekötő közös emlékeinkhez. A CD-ROM az irodalom és az új médium lehetőségeit kutató, egyedülálló kísérlet, ahol a szöveg, a hang és a kép önálló jelentései közös műalkotássá érnek össze. Zilahy most azon dolgozik munkatársaival, hogy színpadi előadást alkosson a műből színészekkel, kulisszákkal és zenével, felhasználva a modern technika által nyújtott lehetőségeket is. Sajnos, a *Host* folyóirat munkatársai nem gondoskodtak megfelelő technikai háttérről, így a könyv egy-egy részletének felolvasásakor csak a zenekísérést hallottuk, a kép viszont hiányzott, de a közönség így is jókat nevetett a humoros történeteken. Vigasztalóként szolgál viszont, hogy szervezetünknek sikerült venni egy CD-ROM-ot a szerzőtől, így aki kíváncsi Zilahy Péter munkájára, ami fikció és kordokumentum egyszerre, kölcsönveheti a klubból.

Február 13**EVZÁRÓ TAGSÁGI GYŰLÉS****Február 20.**

- **BESZÉLGETÉS** Jaromír Blažejovský filmkritikussal a 90-es évek magyar filmművészetéről, majd a *Glamour* című magyar film vetítése

Március 20.

- **TÖRTÉNELMI ELŐADÁS** a XIX. század nagyjairól (Kossuth, Széchenyi, Görgey...), előadó *Simon Attila* történész

Március 23.

- **KOSZORÚZÁS, MEGEMLÉKEZÉS** MÁRCIUS 15-ről a magyar jakobinusok emléktáblájánál
- **MAGYAR NYELVŰ SZENTMISE** a Szent Jakab templomban
- **ORGONAHANGVERSENY** Zárecký György közreműködésével

Április 6.

- **FOLKLÓR HATÁROK NÉLKÜL** – *Kodály Zoltán együttes* – Salgótarjánból (Magyarország), *Malý Vitáčik* – Prievidzából (Szlovákia), *DNS Brněnský Valášek* és *DFS Jánošiček* Brünnből

Április 17.

- **FILMVETÍTÉS** – Závada Pál nagysikerű regényének *Jadviga párnája* (1999) filmváltozata

Április 24.

- **VITAEEST** – beszélgetőpartnerek *Űrge Tamás* a Pátria Rádió szerkesztője és *Zsidó József* esperes a szlovákiai magyar keresztény értelmiségi csoportosulás tagja

Június 14–16.

- **KÖZÖS KIRÁNDULÁS BUDAPESTRE** a központi iroda szervezésében

Május 11.

- **TALÁLKOZÓ** a Kafedik Veteránok Baráti Köre tagjaival az MKIC-ben

Május 12.

- **IRODALOM HATÁROK NÉLKÜL** – I. Nemzetközi Írófesztivál, téma:

Zilahy Pétertől DARVAS LÁSZLÓ vette át a szót, akít Pavel Novotný műfordító mutatott be a közönségnek. Darvas

László 1962-ben született. Irodalmi folyóiratok szerkesztőjeként dolgozott és elbeszélésköteteivel hívta fel magára a figyelmet. Ma nem csak novellistaként jegyzik, hanem színpadi szerzőként is. Az esten bemutatott könyve, *A könnymutatványosok legendája* 1999-ben jelent meg, melyet a kritika nagy elismeréssel fogadott. Amint az író elmondta, könyve leginkább a mágikus realizmus irányzatába sorolható. A török rabság idején játszódik, a XVI–XVII. században és sokfelé elvezet bennünket. Embereket és sorsokat ismerünk meg, melynek során rendre megjelenik néhány különös alak, akikről az emberek lelkében legenda születik. Ők a könnymutatványosok. Öten vannak, akik *„utaznak fel s alá az idők országútjain. Szekerüket a tél adja a tavasznak, s az ősz veszi el a nyártól, hogy az ősznek a tél könyörögjön érte.”* Hol itt, hol ott bukkannak fel, ott vannak minden jelentős történelmi eseménynél, néha csak szemlélőként, de néha be is avatkoznak az eseményekbe. A regényt 2001-ben németül is kiadták, s amint Pavel Novotný műfordító elmondta, már készül a cseh fordítás is *Legenda o kejklířich se slzami* címen, de sajnos, egyelőre nem talált rá kiadót. (Zárójelben jegyezzük meg, hogy egyidejűleg dolgozik Závada Pál: *Jadviaga párnája* c. művének fordításán is, melyre már van kiadó, így az hamarosan megjelenik.)

Úgy gondolom, hogy akik eljöttek erre az irodalmi estre, nem csalódtak, s reméljük, hogy a magyar írók jövőre is útba ejtik majd városunkat. Aki szeretne elolvasni néhány részletet a fent említett két műből, annak figyelmébe ajánlom a *Host* folyóirat májusi számát, illetve a *Prágai Tükör* 2002/3. számát.

Plašilová Eszter

Esztergomi képeslap

Augusztus 18–25. között került sor a 12. Esztergomi Anyanyelvi Táborra, melyet évről évre a Rákóczi Szövetség szervez 35 ukrainai, 5 szlovákiai és 5 csehországi magyar, 10–14 éves diák részére. Az idén Csehországból az árvízhelyzet miatt csak 3 Brünn környéki gyermek utazott Esztergomba. Maga a tábor is csaknem elúszott a Dunán, mivel a szigetet, ahol hagyományosan helyet kap, elöntötte a víz. Szerencsére a szervezőknek sikerült pótmegoldást találniuk: az új színhely a belvárosi József Attila Általános Iskola lett.

A tábor programja nagyon gazdag és érdekes volt, a gyerekek nem unatkoztak, lelkesen vettek részt a foglalkozásokban, miközben észrevétlenül beopta magát lelkükbe a magyar nyelv és kultúra.

Előadásokon vettek részt az Esztergomi Szabadtéri Játékok keretében, tűzijátékok láttak, sőt megnézhatték az *István, a király* kiváló szabadtéri előadását is, két további nagyszabású tűzijáték kíséretében. A tábor szervezői nem hagyták unatkozni a résztvevőket. A gyerekek meglátogatták a Bazilikát, felmásztak a kupolájába, ahonnan gyönyörű kilátás nyílt a városra és környékére, megnézték a harangot, majd a Mindszenty síremléket. Kirándultak a Vaskapu kilátóhoz, ahonnan ismét a magasból, de más távlatból láthatták Esztergomot – az elválaszthatatlan Bazilikával és a kanyargó Dunával. Voltak sportvetélkedők, focibajnokság, rajzverseny. A résztvevők megtanultak gyöngyöt fűzni, agyagot formázni, batikolni. Az esti programok közül kiemelném a filmvetítést és a Korzár együttes két tagjának fellépését, melyet a betervezett műsor után számos ráadás és közös éneklés követett.

Nem hiányzott a táborfűz, a tánc és az éneklés sem. Minden lehetőség megvolt, hogy új barátságok szövődjenek.

A tábor brünni résztvevői – Detárj Eszter, Kolár Dániel és Kolár Kristóf – élményekkel gazdagodva és a magyar nyelv iránti lelkesedéssel tértek haza a táborból. Számukra a magyar közegben, hasonló körülményekkel eltöltött idő óriási jelentőséggel bír, hiszen így eszmélnek rá igazán, milyen jó, ha jól tudják a magyar nyelvet. Ez minden szülői ösztönzésnél többet ér.

Én a csehországi gyerekek kísérőjeként vettem részt a táborban. Be kell vallanom, hogy felnőttként is érdekesnek találtam a tábor, nekem is tetszettek a programok és külön szeretném kiemelni a szervezők nagyszerű munkáját.

Köszönjük a Rákóczi Szövetségnek, hogy az esztergomi tábor létrejöhetett, és hogy ott lehettünk.

Kolár Edit

Közép-Európa sorsfordulói mint ihletforrás, beszélgetés két kortárs magyar íróval: *Darvasi Lászlóval és Zilahy Péterrel.*

Június 9-én

- RENDHAGYÓ GYERMEKNAP (nem csak) kisgyermekes családok találkozója a boskovicei Western Cityben

Július 25–27.

- KÖZÖS KIRÁNDULÁS (Párkány, Esztergom, Piliscsaba) a CSEMAKOK pozsonypüspöki alapszervezetével együttműködve

Augusztus 18–25.

- XII. ESZTERGOMI ANYANYELVI TÁBOR 9–15 éves gyereket részére a *Rákóczi Szövetség* szervezésében

Augusztus 30.– szeptember 1.

- MŰVELŐDÉSI TÁBOR a Nové Město na Moravě város közelében fekvő Hotel Medlovban.

Szeptember 1.

- A RÉMEMBER együttes koncertje a Yacht klubban

Szeptember 14.

- EURÓPAI NAP – A Grafikai Biennálé keretén belül sorra került rendezvényen az egyes nemzeti kisebbségek mutatták be műsorukat.

Szeptember 25. – december 18.

- KÖZÉP-EURÓPA FILMMŰVÉSZETE – Magyarország, magyar filmek a Masaryk Egyetem Bölcsészkar mozitermében

Szeptember 28. – október 5.

- KÖZÖS KIRÁNDULÁS ERDÉLYBE a központi iroda szervezésében

Október 9.

- VITAEST *Duka Zólyomi Árpáddal* a szlovákiai választások eredményeiről

Október 18.

- SZÍNHÁZLÁTOGATÁS Pozsonyban

Egy előadás margójára

A kétnyelvűség kérdései

Szabómihály Gizella „A kétnyelvűség kérdései és az anyanyelv megtartásának lehetőségei szórványhelyzetben” című előadásáról szeretnék beszélni, amely augusztus utolsó napján hangzott el a Cseh- és Morvaországi Magyarok Szövetsége által szervezett művelődési táborban.

A hosszadalmas, nem túl érdekes bevezető után, melyben az előadó elmesélte, hogy milyen kutatócsoport tagja és hogy milyen kutatásokkal foglalkozik, végre rátért a csehországi magyarok helyzetére. Bár nem kaptunk receptet arra, hogyan őrizzük meg magyarságunkat itt, Csehországban, és miképp adjuk át azt gyermekeinknek, az előadást egészében érdekesnek találtam. Először is, jó volt szakembertől is hallani, hogy a világ lakóinak nagy többsége két-, esetleg többnyelvű, így mi sem vagyunk „furcsák”, ha a mindennapjainkban két nyelvet használunk. Sőt az is egészen természetes, hogy bizonyos helyzetekben a magyart használjuk szívesebben, míg más helyzetekben (például a szakirodalomban) számunkra a cseh nyelv az egyszerűbb. Azt hiszem, velem együtt a hallgatók többsége elsősorban arra volt kíváncsi, hogyan lehet átadni nyelvünket utódainknak, és hogy van-e egyáltalán értelme gyerekeinket magyarul tanítani. A második kérdésre az előadó egyértelmű igennel válaszolt. Az érvei közül csak hármat említenék.

– Az Európai Unióban belül Budapest valószínűleg a keleti térség központja lesz, így a magyar nyelvtudás az érvényesülés szempontjából is sokat jelenthet.

– Akinek két „anyanyelve” van, az könnyebben tanul meg egy harmadik nyelvet is.

–A jól ismert mondás szerint is ahány nyelvet tudsz, annyi ember vagy.

Azt hiszem, sokan vagyunk, akik ezen vagy más érvek miatt, esetleg érzelmi okokból igenis megpróbálják átadni anyanyelvünket gyermekeinknek, nem sajnálva időt, fáradságot. Ilyen helyzetben minden jó tanács aranyat ér. A hallgatók közül többen elmondták tapasztalataikat: volt, akinek a próbálkozása sikerrel járt, volt, aki kudarcot vallott. Sokan egyetértettek azzal a véleménnyel, hogy van egy úgynevezett kritikus kor, a serdülőkor kezdete, amikor a gyerekek egyszerűen nem hajlandók foglalkozni a magyar nyelvvel.

Szabómihály Gizella megpróbált tanácsokat adni, és bár azt hiszem, valamenynyien kipróbáltuk már a legtöbb elérhető módszert, mégis megpróbálnám összefoglalni az elhangzottakat: igen fontos, hogy otthon magyarul beszéljünk a gyerekekkel; a tanítással járó munka oroszlánrészt magunknak, a családon belül kell „ledolgozunk”. De van sok más dolog is, ami segíthet. Talán a leglátványosabb sikert az hozza, ha a gyereket elküldjük néhány hétre magyar környezetbe. Erre legalkalmasabban a táborok, ahol hasonló korúakkal vannak a gyerekek körülvéve. Sokat segíthet a számítógép, főleg az Internet. Ma már a műholdas adók révén akár Csehországban is lehet magyar televíziót nézni. Jó, ha háttérként otthon a magyar rádiót hallgatjuk. A könyvek népszerűsége sajnos csökkent, ám ha a gyerek érdeklődésének megfelelő könyvet sikerül találnunk, azzal is érhetünk el eredményt.

Remélem, a jövőben a gyermekeknek szóló rendezvényeken egyre több résztvevő szólal majd meg magyarul a brünni klubban. A szülőknek sok sikert és kitartást kívánok.

Kolář Edit

Társsalhangzó

Szeptember 21-én a Csemadok lévai székházában Üрге László műsorvezető-szerkesztő vezetésével került sor a Társsalhangzó klubdélutánra, melynek vendége ezúttal Vojtek Zoltán volt. A Cseh- és Morvaországi Magyarok Szövetsége brünni szervezetének elnökével folytatott beszélgetés a *Szavakban és képekben a cseh és morva közegben élő magyar kisebbségről* alcímet kapta.

Vojtek Zoltán röviden szólt a csehországi magyarok helyzetéről, a 2001-es népszámlálás eredményeiről, az országos szövetségről – melynek Csehországban már hat alapszervezete működik – és bemutatta (szóban, írásban és képekben is) a brünni szervezet tevékenységét.

A résztvevők átlapozhatták a brünni magyarok lapját a *Brünni Magyar Futárt*, meghallgathatták a tardoskeddi származású Mészáros Antal *Ereszkedik le a felhő* – Mám té rád c. kazettáját, melyet a brünni szervezet adott ki, és végül megtekinthették a *Brünni Magyarok 2000-ben* c. videó-összeállítást.

A Léván élő magyar kisebbség közönségként jelenlévő képviselői tapssal köszönték meg a tisztelt vendég fellépését és megjegyezték, hogy a brünni magyarok tevékenységének sokrétűsége irigylésre méltó.

A brünniek és a lévaiak közötti kapcsolat egyébként nem újkeletű, hiszen a brünniek nem sokkal az 1993-as megalakulást követően meghívták körükbe Csáky Pált és a Csemadok lévai alapszervezete mellett működő irodalmi színpadot, mely az „1000 év 2000 másodpercben” c. előadását mutatta be. A látogatást viszonzva 1999-ben a Csemadok megalakulásának 50. évfordulója alkalmából rendezett lévai ünnepségen jelen voltak a brünniek is.

(a GARAMVÖLGYE regionális lapban
megjelent cikk alapján)

budapesti Honvéd Táncszínház *Nagyszüleink tánca – a Kárpát-medence legszebb táncai* című műsorára

Október 30.

- KÉPEK A KÁRPÁTOKBÓL – Havassy András (Budapest) diavetítéses előmenybeszámolója.

November 10.

- MAGYAR NYELVŰ SZENTMISE
- Györgydeák György képzőművész KIÁLLÍTÁSA az MKIC-ben
- FOLKLÓR – Szöttes kamara néptáncegyüttes (Szlovákia) HACACÁRÉ c. műsora, továbbá Bösi Sz. László és Kosáry Judit néptáncosok fellépése

November 11–17.

- MAGYAR KONYHA HETE a Szeged étteremben

November 13.

- ELŐADÁS: *Csehszlovákiai magyarok a két világháború között*, előadó: Simon Attila történész

November 20.

- KONCERT: *a Tropical TransForm* magyar jazz-funk együttes fellépése

November 23.

- KATALIN-BÁL a Kozák Hotelban

December 4.

- MIKULÁS-EST, Csukás István meséje: Sün Balázs

December 10.

- KARÁCSONYI KONCERT a *Renaissance Consort* (Kecskemét) és a *Gaudium* (Pozsony) együttesek közreműködésével.
- ESTI TÁRLAT: *Az éjszakai medúza – 6 évszázad európai művészete*

December 12.

- EGYAZON VÁROSBAN ÉLÜNK – a brünni nemzeti kisebbségek karácsonyi műsora.

A hamis illúziók misztériuma Orosz István műveiben avagy

Magyar nap a Brünni Biennálén

A Morva Galéria a Prágai Magyar Kulturális Központtal és a CSMMSZ brünni szervezetével együttműködve 2002. október 17-én 17 órakor nyitotta meg Magyar Nemzeti Napját a brünni Iparművészeti Múzeumban. A kiállítást a huszadik Brünni Biennálé Európa-részlege nemzeti napjainak keretén belül rendezték. A műsor gerincét a jeles magyar képzőművész, grafikus-tervező és a Pannónia Filmstúdió rendezője, OROSZ ISTVÁN animációs filmjeinek vetítése alkotta, összekötve az alkotó monográfiájának bemutatásával. A kötet Szlovákiában jelent meg Orosz István ötvenedik születésnapjának, valamint szlovákiai vándorkiállítás-füzérének (Dunaszerdahely, Zólyom, Pozsony 2001–2002) apropóján.

Bár úgy tűnhet, hogy Orosz legszívesebben az elmúlt mesterek nyújtotta biztonság felé fordul, műveiben intenzíven reagál a jelen történéseire is. Olyan híres plakátok alkotója például, melyek a kelet-európai parancsuralmi rendszerek széthullása időszakának vizuális szimbólumaivá váltak az áttörést hozó 1989-es évben.

Közülük talán legprovokatívabb az *Adieu, elvtársak!*, melyet Orosz többi politikai plakátjával együtt magával hozott 1989 „gyengéd és bársonyos” novemberének drámai napjaiban Brünnbe. A DOPP (Ducki-Orosz-Pócs-Pinczehelyi) alkotócsoporttal együtt fogadta el meghívásomat Josef Flejšar Morva Galéria-beli plakátkiállításának megnyitójára; ezt követően szerettük volna előkészíteni a DOPP-csoport kiállítását is a közelgő Brünni Biennále alkalmából a Prágai Magyar Kulturális Központban

(Fojtik Ági közreműködésével). Csehszlovákia ekkor az önmagát lejárátott kommunista-neosztálinista Jakeš-diktatúra ellen folytatott harc második hetét élte a november 17-i prágai diáküntetésre válaszoló brutális rendőri beavatkozás után. A Morva Galéria sztrájkbizottsága (Dufek, Křížová, Chamonikola) – bár javasoltam, hogy az ilyenkor szokásos hivatalos ünnepélyes megnyitó helyett rendezzünk inkább egy beszélgetést a magyar grafikusokkal a totalitárius rendszer elleni magyarországi harcban szerzett tapasztalataikról –, törölte ezt a vernisszázst. Így kolléganőmmel, Nada Chvátalovával nem maradt más választásunk, mint hogy a DOPP-csoportot a Venuše bárba, a brünni bohémvilág törzshelyére kísérjük. Itt azonban véletlenül – s talán sorsszerűen – brünni képzőművészekkel, grafikusokkal és festőkkel találkoztak, akik éppen indulófélben voltak az egyik sztrájkoló iskola tornatermébe, hogy segítsenek a zendülő diákoknak tiltakozásukat kifejező plakátokat alkotni. A színész Bolek Polívka előkapta mellényzsebéből a taxizáshoz szükséges obulust, s a DOPP-csoportot, anélkül, hogy némiképp felfrissülhetett volna a Venušében, a történések forgataga a dolgok sűrűjébe ragadta. A négy legjobb kortárs magyar plakátművész Polívka anyagi támogatásával eltaxizott, hogy tehetségükkel, a néhány röpké éjszakai óra alatt rajzolt plakátjukkal segítsenek nevetségessé tenni a rendszert, melyet akkor Magyarországon már a liberális szabadság jellemzett, míg nálunk annak megszerzéséért folyt éppen a harc. A magyar grafikusok plakátjai reggelre megjelentek Brünn utcáin. „A diákok a kezünk alól kapkodták az éppen csak elkészült plakátjainkat, s rögtön vitték is őket az utcára – mesélte az átvirrasztott éjszakát követő hajnalon Orosz. – A város utcái bizonyultak a legjobb kiállítási helyszínnek.”

(részletek Marta Sylvestrová cikkéből a Prágai Tükör 2002/5. számából)

Györgydeák György

A Magyar Kulturális Napok részeként Györgydeák György képeiből és sajátos szobraiból nyílt kiállítás a Gorkij utcai klubban.

„Az első látásra is nyilvánvaló, hogy Györgydeák térbeli alkotásaihoz nem közelíthetünk úgy, mint a közterek hagyományos szobraihoz, mint teszem azt, Zrínyi Miklós bronz lovas szobrához, és a nagyon sok szemléletbeli különbség mellett van egy nem mellőzhető különbség, az, hogy a lovas szobornál nemigen figyelünk a bronzra, míg Györgydeáknál hangsúlyosan az alkotás lényegéhez tartozik az anyag. A Györgydeák-művek nemcsak a kész alkotásról, hanem legalább annyira elkészítésük folyamatáról is beszélnek. Amikor Györgydeák műveivel szembe kerülünk, az első kapaszkodónk, hogy elkezdjük nézegetni, miből is készültek. Homok, textíliamaradékok, papír, uszadékfa, vessző, nád. Sehol egy bronz, sehol valami tartós anyag. Esetleg valamilyik applikáció részeként egy-egy határozottan fölismerhető tárgy, de eredeti rendeltetésétől immár megfosztva. Minden, amit használ, mulandó, nem alkalmas az öröklétre. És mégis minden, amiből a bűbük összeállnak, örök, hétköznapi az, valahol ott van mindannyiunk körül, szinte az az érzésünk, hogy akár mi is csinálhattuk volna mindezt, ha összegyűjtjük a környezetünk semmire sem használható anyagait, és egymáshoz applikáljuk őket...

Es óhatatlanul mindig ugyanoda jutunk Györgydeáknál az anyag és a technika kapcsán is: a Balatonhoz és hordalékához, ahhoz a hihetetlenül intenzív, teljes közhöz, amelyben az alkotások létrejönnek. Györgydeák hordaléktechnikája (ott a vízparton) egy-egy pillanatra kimerevíti a

hordalékképződést, de csak egy pillanatra, a málló-foszló anyagok nem kívánnak örök életűek lenni. Nem kérkednek bután, mint az üres bronzszobrok a tereken. Tudják, hogy létezésük, hogy vannak és ahogy vannak, esetleges. Vannak, mert vannak. Olyanok, mert olyanok. De lehetnének más-milyenek is. Nem tökéletesek és nem tökéletlenek. Ahogy a parton gyűlik, egymásra, egymásba rakódik, összetapad mindenféle, ami ezt megteheti, úgy gyűlik egy élet, pontosabban több élet hordaléka Györgydeák alkotásain, és lesznek ezek az alkotások a szó szoros értelmében vett emlékművek. De a „kész” mű már nem egy-egy részletnek állít emléket, hanem a velük eltöltött, a bennük lévő időnek, az esetlegességnek, a véletlennek, a pillanatnak, hogy még vannak, és mivel ezek már alig-alig vannak, hiszen már a megszűnés határán lettek egybeapplikálva, egy – csak egyetlen – pillanatra megállítva, kimerevítvé rothadásukat, ebben az alig-alig-levőségben intenzíven élve leginkább a megszűnésnek, de mondhatnám azt is, hogy az életnek állítanak emléket.“

Részlet Ladányi István tanulmányából

www.tady.cz/kafedik

Az elmúlt évben a brünni magyar klub rendszeres látogatói alkalmasint felfigyeltek arra, hogy egyes előadásokon, vitaesteken a megszokottnál több volt a fiatal arc. A legtöbb egyetemista Duka Zólyomi Árpád vitaestjére jött el. Élénk érdeklődésünknek köszönhetően aznap a vita maratonra sikerült: hat óra után néhány perccel kezdődött és jóval kilenc után fejeződött be. A pozitív jelenség felkeltette érdeklődésünket és elbeszélgettünk az újdonsült látogatókkal. Mint megtudtuk, felélnkülöben van a magyar diákélet, a KAFEDIK halódása a múlté.

A Csehország és Szlovákia között létrejött tandíjmentes diákcseréről szóló egyezmény értelmében egyre több szlovákiai magyar diák dönt úgy, hogy valamelyik brünni egyetemen folytatja tanulmányait. A brünni magyar egyetemisták száma immár csaknem száz, s ami talán még fontosabb, a KAFEDIK ismét igazi diáklubbként működik.

Először „virtuálisan” látogattunk el hozzájuk: felkerestük a KAFEDIK honlapját a **www.tady.cz/kafedik** címen. Annak rendje és módja szerint – jelszavak mögé rendezserezve – tájékoztatást kaptunk az aktuális eseményekről, a tagok számáról, a diáklklub szervezőiről, fellapozhattuk a eddigi események archívumát, megismerkedhettünk a KAFEDIK rövid történetével és véleményt is nyilváníthattunk illetve kérdezhettünk. Éltünk a lehetőséggel, hiszen mint kiderült, közeledett a gólyaavatás napja (2002. november 8.), amit nem szerettünk volna elszalasztani.

A személyes látogatás tehát maga a gólyaavatás volt, ahol meggyőződhattunk róla, hogy a honlapok hús-vér szereplőket takarnak, s a felavatás rituáléja mit sem változott. Tizenöt gólyát számoltunk meg, ám állítólag nem minden jelölt jött el.

Tapasztalataink alapján minden kedves Olvasónknak ajánljuk mind a virtuális mind a személyes látogatást!

Detáry Attila

A KAFEDIK (Kazinczy Ferenc Diáklklub) szervezői:

Elnök: Kacz Péter [KPPV K2-733, kaczpeti@email.cz, +420 608 750466]

Alelnök: Vida József [Sušilky 76, josek@mail.muni.cz, +420 776 828618]

Pénztáros: Nagy Livia

Tudósító: Minczinger Klára

Reklám: Gyurkovics József

Krónikások: Hubay Zoltán, Bottyán Ervin, Kanička Petronella

Webmaster: Füzék Péter [KPPV K2-703, fuzek@kn.vutbr.cz, +420 776 590841]

Webdesign: Gál Róbert [robertgal@mail.muni.cz]

TROPICAL TRANSFORM

A magyarországi jazz-együttes Live in Motion 2002 elnevezésű novemberi turnéja során 15 cseh és morva városban lépett fel.

A brünni koncertre november 20-án a Podobrazy jazz-kávéházban került sor. A nagy sikerű koncert társrendezője a CSMMSZ brünni szervezete volt. Az együt-

tes teljesítményétől nemcsak a brünni közönség volt elragadtatva, a MF DNES például egy másik csehországi koncertjükéről a következőket írta:

„...hangversenyen a Tropical TransForm inkább tiszta jazzt játszott, ám a 24 év átlagéletkorú együttes így is bebizonyította, hogy az európai élvonalhoz tartozik. A publikum elragadtatással jutalmazta a melodikus fordulatokban gazdag, élénk szerzeményeket, a briliáns szólókat...

...A magával ragadó finálét a személyzet sem tudta megszakítani azzal, hogy távozási szándékát jelezve bekapcsolta a világítást ... a magyar jazz-játékosokat a közönség álló tapsviharral jutalmazta...“

A Katalin-bál margójára

2002 november 23., szombat – sokak számára ugyanolyan nap mint a többi. Ám egy csehországi magyar közösség tagjai Brünn egyik kerületében, a Kozák Szállodában, javában készülődtek. Immár harmadik alkalommal, a Katalin-bálra. A zenekar Szlovákiából, Szalkáról érkezett, régi ismerősök, akik kiválóan, érzéssel húzzák minden alkalommal a talpalátót.

Három év alatt nagy vonzása lett ennek a brünni bálnak. Jönnek vendégek Csehországból, különböző városaiból, jönnek Szlovákiából, jönnek Magyarországról is, Óbudáról. A messziről jött vendégek is tudják: olyan itt a fogadtatás, a vendéglátás, amiért érdemes sok száz kilométert utazni.

A brünni Katalin-bálon való részvétel több érdekes élményre ad alkalmat. Lássuk csak sorjában. A bálon eddig még soha nem találkozott emberek ismerkednek össze, folytatnak eszmecserrét magánéletük problémáiról, vagy a világ soráról, elmondva gondolataikat a mi szűkebb világunk, Közép-Európa múltjáról, jelenéről és jövőjéről.

Brünn történelmi belvárosa gyönyörű. Minden épülete a változatos múltat idézi. Ezúttal kiváló, a várost alaposan ismerő vezetőnk volt. A város felett magasodó Spilberk vára volt az első célpontunk, ahol a Habsburg Birodalom idején számos magyar forradalmárt börtönöztek be. A Cseh- és Morvaországi Magyarok Szövetsége brünni szervezetének tagjai ide járnak minden évben, hogy leróják tiszteletüket a várban egykor raboskodott magyar jakobinusok emléktáblája előtt és emlékezzenek Kazinczy Ferencre. Utunk később a Kapucinus-templomba vezetett, ahol felkerestük a „zsugorított barátok” kriptáját. Igencsak elgondolkodtató látványban volt részünk. A Morva Múzeum épülete ritkaságszámba menő értéket rejt, az Óvárósháza a görögök

és reneszánsz építészet remeke. A Szent Mihály-templomot érintve, az Újvárosháza felé sétáltunk. Ejutottunk Jakab-templomhoz, a XIII. századi gótika mesterművéhez, ahol korábban már több alkalommal vettünk részt magyar nyelvű szentmisén. Sétánkat a belváros egyik patinás, igazi morva kocsmájában, a Pegazusban fejeztük be, ahol a már ismerős ízek, illatok és hangulat fogadott bennünket.

A gazdag napi program után következett este a bál. Ünnepi, izgatott hangulat. Szépen öltözött, illatfelhőkbe burkolt hölgyek, férjük vagy barátjuk oldalán. Az ünnepelet Katalinok számára külön gesztus: nekik ingyenes volt a bál. A belépő vendégeket a házigazdák egy pohárka magyar pálinkával fogadták. A Katalinok még egy szál rózsát is kaptak ajándékba.

Hajnali három óráig roptuk a táncot. A tekintetek felmelegedtek. Senki nem mutatott fáradtságot. Még a végső „vonatozásra” is maradt lelkesedés. A Himnusz hangjaival zártuk... Majd jövőre folytatjuk – mondtuk búcsúzóul.

A hajnalig tartó beszélgetés, búcsúzkodás, valamint az igen rövid alvás után másnap még egy felejthetetlen élmény várt ránk. Részt vehettünk a brünni katolikus rádió vasárnap déli élő adásán, amelynek keretében, vezetőnk leányának jóvoltából, két nyelven – csehül és magyarul – szólalt meg az „Üdvözlégy Mária.”

Köszönjük a meghívást, köszönjük, hogy ott lehettünk és ismét megélhettük az ösztartozás örömét.

László Katalin

Na ples měly Kateřiny vstup zdarma

Tradiční Kateřinskou zábavou v hotelu Kozák skončily pravidelné Maďarské kulturní dny, které již poosmé organizoval Svaz Maďarů žijících v českých zemích. Ty letošní trvaly od 10. do 23. listopadu a přinesly příznivcům maďarské kultury a historie zajímavý program. Seriál akcí začal mší svatou v maďarském jazyce a vernisáží výstava grafiky Györgye Györgydeáka. Atmosféru tradičních maďarských lidových veselí a národní gastronomii přiblížil zase folklorní večer Hacacaré v sále B. Bakaly. Především mladým posluchačům se představila jazz-funková skupina Tropical transform. „Kateřina je tradiční a velmi oblíbené maďarské jméno, které existuje v mnoha domácích variantách. Všechny Kateřiny proto měly na ples vstup zdar-

Maďaři ukážou svoji kulturu

Brno (mlk) - Už poosmé se v Brně uskutečnil Maďarské kulturní dny. Akci zítřka v 10 hodin předznamená mše v kostele Svaté rodiny v Grohově ulici, která bude sloužená v maďarském jazyce.

Jestě v neděli budou následovat dva programy. Výstava předního maďarského grafika Györgye Györgydeáka začne v 16 hodin v kulturním maďarském centru v Gorkého ulici 12. „Událostí bude folklorní večer Hacacaré, což znamená Veselice.“ řekl předseda Svazu Maďarů žijících v českých zemích Zoltán Vojtek. Atmosféru tradičních lidových slavností a národní gastronomii přiblíží komponovaný program s desítkami tanečniců a muzikantů, který

doví zpěváci: Bösi Szabó László a Kosáry Judit.

„Cílem dnů je nejen prezentace národní menšiny, ale také uchování její identity,“ řekl Zoltán Vojtek. Jedl Zoltána v Brně žije 561 osob, které se hlásí k maďarské národnosti. Zhruba 1760 jich bydlí na území Jihomoravského kraje. Mnoho z nich jsou, jak řekl Vojtek, studenti především z jižních regionů Slovenska.

Na 20. listopad je připraven koncert maďarské jazz-funkové kapely Tropical Transform, který se uskuteční v kavárně v Místodržitelském paláci. Kulturní dny zakončí 23. listopadu Kateřinská zábava v hotelu Kozák. „Kateřina patří v Maďarsku

Maďarů na Brněnsku přibývá

401 Maďarů, o deset let později se k národnosti přihlásilo 561 lidí.

• **Jaké jsou hlavní priority svazu?**

Stanovili jsme si tři cíle. Sdružovat lidi, kteří se hlásí ke své národnosti, uchovávat maďarskou kulturní identitu a poskytovat překladatelské služby. Svaz Maďarů vznikl v roce 1990 a je jedním z jedenácti národnostních klubů v moravské metropoli. Snad mohu říci, že patříme k těm lépe fungujícím.

• **Na jakou činnost se zaměřujete?**

Především provozujeme Maďarské kulturní a informační centrum v Gorkého ulici 12. To členům sdruženi, kterých jsou registrovaní na dvě stovky, nabízí řadu kulturních a vzdělávacích programů, jako jsou besedy,

přednášky, koncerty či filmové projekce. Také všem zájemcům zprostředkováváme turistické zájezdy po Maďarsku, poskytujeme překladatelské a tlumočnické služby. Brněnští Maďaři rovněž pořádají dětské sportovní dny a vydávají svůj časopis Kulturní maďarský kurýr. Každoročním vyvrcholením jsou podzimní Maďarské kulturní dny v Brně.

• **Co přinesou ty letošní?**

Začnou v neděli v 10 hodin mší svatou v maďarském jazyce v kostele svaté Rodiny v Grohově ulici. Tentýž den bude v našem centru v Gorkého ulici zahájena výstava grafiky Györgye Györgydeáka. Atmosféru tradičních maďarských lidových veselí a národní gastronomii přiblíží folklorní večer Hacacaré v sále B. Bakaly. Ve středu 20. listopadu ve 20 hodin se v jazzové kavárně Podobrazy na Morav-

ském náměstí mladým posluchačům představi jazz-funková skupina Tropical transform. Kulturní dny zakončí v sobotu 23. listopadu kateřinská zábava. Na ples v hotelu Kozák budou mít v tento den všechny Kateřiny vstup zdarma.

Na cestě:

Příběh asimilace Maďarů v Brně

A brünni magyarok asszimilációjának története

Körülbelül egy évvel ezelőtt felkeresett bennünket Patrice Hanzlová, a Masaryk Egyetem ötödéves szociológia szakos hallgatója, hogy szakdolgozatához interjút készítsen a brünni magyarok szervezetének néhány tagjával. Nos, a szakdolgozat azóta elkészült, s a szerző azt sikeresen meg is védte. (Patrice Hanzlová témavezetője egyébként Szaló Csaba volt.) Az alábbiakban a munka eredeti, cseh nyelvű összefoglalását közöljük, amivel – reméljük – nemcsak az interjúalanyokat örvendeztetjük meg, hanem felkeltjük többi kedves Olvasónk érdeklődését is. A hetvenöt oldalas szakdolgozat teljes szövege hozzáférhető a MKIC-ben.

Cílem práce bylo přiblížení procesu pozvolné asimilace. Asimilace byla pojímána jako cesta, na níž aktéři, prostřednictvím strategických voleb, postupují kupředu a přibližují se tak novému prostředí. Na cestě se však mohou i zastavit nebo se vracet. Metafora cesty tak umožňuje zohlednit také procesy stojící oproti asimilaci – rezistenci a zpětný chod asimilace.

Byly odlišeny dvě roviny asimilace – strukturální a kulturní. Strukturální asimilace spočívá v začlenění přistěhovalců do institucí přijímající společnosti a přenesení primárních vztahů do jejich struktur, je následována biologickým splýváním prostřednictvím smíšených manželství, stíráním hodnotových a mocenských konfliktů a odbouráváním předsudků a diskriminace. V procesu kulturní asimilace dochází k přijetí kulturních vzorců přijímající společnosti. Částečná kulturní asimilace, především osvojení jazyka domácích umožňující zapojení do daného komunikačního prostoru, je nezbytným předpokladem strukturální asimilace, zároveň je jejím postupem zpětně posilována a prohlubována (Gordon, 1956).

Kromě toho bylo třeba odlišit proces přizpůsobování na formální rovině a rovině každodennosti. Z hlediska bezproblémového fungování jedince v novém světě je důležité jeho přizpůsobení na oficiální úrovni, formální splňování pravidel a konformita ve veřejném prostoru, tedy přizpůsobení, které nebrání zachování jinakosti na úrovni identity. Moji informanti jsou formálně asimilovaní na strukturální i kulturní úrovni, cílem práce bylo odhalit jejich přibližování na sociálně-psychologické úrovni. Pro potřeby analýzy byly odděleny úzce propojené roviny jednání a sebepojetí, z něhož jednání vychází a které zpětně utvrzuje nebo modifikuje. Na základě tohoto rozlišení bylo cílem analýzy postihnout na rovině jednání strategické volby a prostřednictvím udílení smyslu tomuto jednání odhalit proces rekonstrukce identity aktérů.

Byly představeny čtyři příběhy, jejichž protagonisté jsou první generací přistěhovalců. Všichni byli socializováni v maďarském prostředí, osobně prošli zlomovým momentem přesunu do nového prostoru a po svém s ním vyrovnali a vyrovnávají. Navzdory jedinečnosti příběhů v nich lze najít styčné body a určit tak vzájemné pozici aktérů na cestě asimilace. Strukturálně jsou všichni aktéři plně asimilovaní a jejich jinakost je uchopitelná prostřednictvím jazyka a vědomí maďarského původu, tedy na úrovni identity. Všichni aktéři trvají na uchování své jinakosti, založené na původu, který považují za nezrušitelnou danost a který, vzhledem k vnějším podmínkám jejich existence (otevřenost českého prostředí), není zdrojem identitního konfliktu. V rámci rekonstrukce identity propojují prvky dvou světů a směřují tak k hybridizaci, každý však v jiném ohledu a rozsahu. Příběhy reprezentují určité typy, krajní pozice na cestě asimilace zaujímají

zdůrazňující svoji jinakosti založenou na původu a G., coby aktivně se asimilující, cíleně se přibližující českému prostředí. Mezi ně lze umístit K., která oba světy důsledně propojuje především na úrovni každodennosti a B., který je v českém prostředí pevně zakotven, ale stále si udržuje vědomí maďarského původu zdůrazněné stigmatizací v minulosti.

Představené příběhy vypovídají o procesu přibližování se novému prostředí tak, jak se odehrává v životě čtyř neviditelných Maďarů žijících v Brně. V podmínkách otevřenosti a absence explicitního tlaku zvolili moji informanti různé strategie vyrovnání se s přechodem do nového prostoru. Jejich příběhy svědčí o komplexnosti asimilace, dokládají, že není jednorázovým mentálním přestupem z jednoho světa do druhého, ale dlouhodobým procesem, který je kulturně

a sociálně zakotven. Významnou roli v něm sehrává otevřenost přijímající společnosti a identifikace aktérů určující jejich jednání a zpětně tímto jednáním ovlivňované – stvrzované nebo pozměňované. V podmínkách absence explicitního tlaku může asimilace probíhat i nereflektovaně, může být neočekávaným důsledkem jednání primárně zacíleného ke konkrétnímu, s asimilací nesouvisejícímu, výsledku.

Součástí vyprávění aktérů jsou i obrazy domácích, které jsou sporadicky kritické, naznačují otevřenost a toleranci českého prostředí a staví ho do dobrého světla. To by mohla být dobrá zpráva nebýt vtíravé otázky, zdali tolerance nevychází právě z neviditelnosti a nerozpoznatelnosti Maďarů žijících mezi námi a zdali vztah, který se jeví jako otevřený, spíše nepoukazuje na meze schopnosti tolerovat jinakost.

A Nobel-díjas

Kertész Imre

A Nobel-bizottság a 2002-es év irodalmi Nobel-díját a *Sorstalanság* című mű szerzőjének ítélte oda. Kertész Imre lett az első magyar író, aki ebben az elismerésben részesülhetett. Legutoljára 1994-ben

ítéltek oda magyarnak Nobel-díjat, akkor Oláh György kémiai és Harsányi János közgazdasági munkásságát jutalmazta az elbíráló testület.

Kertész Imre olyan, esélyesként emlegetett nevek között lett első, mint Philip Roth, John Updike, Thomas Pynchon (mindhárman amerikaiak), J. M. Coetzee (Dél-Afrikai Köztársaság) és Nuruddin Farah (Szomália). Az író *Sorstalanság* című regényét a német kritika is a holokausztról írott kiemelkedő művek közé sorolja. A bizottság indoklása szerint az 1929-ben született alkotó a rangos díjat „egy írói munkásságért, amely az egyén sérülékeny tapasztalatának szószólója a történelem barbár önkényével szemben“ ítélte oda.

KERTÉSZ
IMRE
SORSTALANSÁG

MAGVETŐ

Mindentudás Egyeteme

A MATÁV a Magyar Tudományos Akadémia közreműködésével 2002 szeptemberében elindította a *Mindentudás Egyeteme* elnevezésű másfél éves programot, melynek célja korunk legmagasabb szintű tudományos ismereteinek összefoglalása. A program magyar tudósok közönség előtt tartott előadásaira épül, amelyeket a televízió és a rádió is közvetít, és amelyek az interneten is megjelennek.

A program középpontjában az előadások állnak, melyekre 2002 szeptemberétől 2003 decemberéig kerül sor. Hétről hétre azonos időpontban, hétfő esténként és azonos helyen, a Műegyetem Informatikai Tömbjében hallgathatja meg a közönség a kb. 45 perces előadásokat, melyeket 60 perces kötetlen beszélgetés követ a jelenlévők kérdései, megjegyzései alapján.

Valamennyi előadásról és vitáról a Duna Televízió és a Magyar Rádió készít felvételeket – ezekből a Duna TV még azon a héten csütörtökön délután egy óras vágott közvetítést ad, amelyet szombaton délután megismétel. Még aznap este a Petőfi Rádió is leadja a maga hangképekkel és bejátszásokkal fűszerezett változatát. (A *Mindentudás Egyeteme* így juthat el leginkább világtalan honfitársainkhoz is.)

Hétvégén is szerepel majd a *Mindentudás Egyeteme* a médiában: a Népszabadság hétvége-melléklete az aktuális hét előadójával készít interjút, a Magyar Nemzet és a Magyar Hírlap szombati mellékletében közli az előadás rövidített változatát. A Magyar Televízió 1-es programja vasárnap kora délután saját szerkesztett műsort sugároz a helyszíni felvételek és saját képarcívuma felhasználásával – és már jön is a hétfő, a következő előadóval...

A program kulcsfontosságú eleme az internetes megjelenés. Az élő programmal egyidőben nyílik meg az adott új előadás oldala a ME honlapján: www.mindentudas-egyeteme.hu. Itt mindenki az elhangzottnál részletesebben – esettanulmányokkal, pótlólagos olvasmányokkal kibővíve, részletesen elmagyarázott ábrák, alkalmasint moz-

gó és hangzó illusztrációk segítségével – végigolvashatja és kellő nyugalommal végigtanulmányozhatja az anyagot, és hypertextes hivatkozásokat, annotált linkjeleket, részletes bibliográfiát is talál. Már másnap felkerülnek az oldalra a helyszínen készített – a vitát is tartalmazó – hang- és videofájlok, hogy az se maradjon le a látvány és az élő hang élményéről, aki nem tudott személyesen jelen lenni. Valamennyi előadót önálló oldal mutatja be, tudományos pályafutásától publikációin át a személyes vonatkozásokig.

Összeállította: DA

Azok számára, akiknek a *Mindentudás Egyeteme* felkeltette érdeklődését, közöljük a január–márciusra tervezett előadások listáját:

2003. január 13.

- Furka Árpád: Hogyan fedezünk fel új anyagokat?

2003. január 20.

- Mihály György: A folytonos és a kvantált

2003. január 27.

- Bencze Gyula: Nukleáris energia

2003. február 3.

- Somlyódy László: Globális kihívás: a víz

2003. február 10.

- Bor Zolt: A lézer

2003. február 17.

- Zrinyi Miklós: Készítsünk különleges anyagot!

2003. február 24.

- Klement Zoltán: Növények a betegségekkel szemben

2003. március 3.

- Ormos Pál: A fény biológiája

2003. március 10.

- Horn Péter: Agrárgazdaság – U-kitekintéssel

2003. március 17.

- Szathmáry Eörs: Evolúció

2003. március 24.

- Gángó Gábor: Nemzet

2003. március 31.

- Sajó András: Jog
-

A NYEOMSZSZ közgyűlésének tiszteletére, 2002. XII. 6-án délutánra az Antológia Kiadónál elkészült a külhoni magyar diákok számára a

Haza, a magasban

/Magyar nemzetismeret I-II. tankönyv/

A magyar nemzetismereti tankönyv – amely az Oktatási Minisztérium pályázatán első díjat nyert – a nyugati világ országaiban, szórványban élő nemzetársaink, a magyarul tudó és tanuló tíz éven felüli diákok és tanítók számára készült. Az ő iskolai tanulmányaikat kiegészítő magyar-ságismereti alapozásnak szánjuk e munkát, amelyből – diákjaik tudásszintjét (és a tantervi követelményeket) figyelembe véve – tanári segédlettel összeállítható a nyelvet különböző szinten, jobban, vagy kevésbé jól beszélők, a középhaladók s a magyar érettségire készülők (kötelező és szabadon választható) tananyaga is.

A magyar nyelv, illetve a magyarságismeret oktatása csakis akkor lehet eredményes, ha meg tudjuk győzni gyermekeinket arról, hogy saját érdekükben áll magyarságuk megtartása.

Két kultúrában otthon lenni a világon ugyanis olyan adottság, amelynek birtokában sokkal jobban megállhatják helyüket az életben, mint azok, akik csupán egyetlen kultúra szellemében nevelkednek.

E tankönyv vonzóvá, barátságossá teszi az ismerkedést a magyar kultúrával, a magyar múlttal, a magyar tájjal, nyelvvel, és a

nyereség érzését kelti a tanulóiban.

A színes képanyagban és illusztrációkban gazdag kiadvány két kötetes, de egységes egészet alkot. Áttekinthet ad a magyar őstörténet rejtelmaitől a nemzeti tulajdonságok és jelképek világáig; a Kárpát-medence magyar népétől és tájaitól, a Föld déli féltekéjén, vagy Észak-Amerikában és Nyugat-Európában élő magyarokig; a sok kis fejezetben tárgyalt magyar történelemtől, a világhírű művészek, tudósok és sportolók nemzeti panteonjáig, a magyar nyelv és az irodalmi művek szépségeitől legjelesebb alkotóink portréjáig.

Arra törekedtünk, hogy a magyarságismeret tantárgy-

ban megfelelő színvonalon specifikusan magyar vonatkozású ismereteket adjunk, illetve arra, hogy a külhoni iskolákban szerzett tudás kiegészítéseként alakítsuk a tanulók magyarságképét. Mivel rendkívül v-egyes formák között, különféle iskolákban, illetve eltérő szintű magyar nyelvtudással tanulnak majd e könyvből a külhoni magyar diákok, igyekeztünk világosan fogalmazni, olykor magyarázni, a fejezeteket jól tagolni, s rengeteg színes képpel, térképpel segíteni a megértést, az eligazodást.

Az Ilyés-centenárium évében – az ő szellemi üzenetét hordozó címmel – megjelent hiánypótló tankönyv jól használható a kárpát-medencei magyar szórványok és a külföldi egyetemeken magyar oktatásában, valamint a hazai iskolákban is, mivel tartalmazza az alapfokú oktatási kerettanterv hon- és népiismeret tananyaga B változatának tantervi követelményeit.

Ára Magyarországon kötetenként 1530 Ft, a két kötet együtt: 3060 Ft + a postaköltség. Ára külföldön: kötetenként 10 Euró, a kettő 20 Euró, amely a postaköltséget is tartalmazza

Szövetség a Közös Célokért

A Szövetség a Közös Célokért a Szlovák Köztársaság Polgári Törvénykönyvének értelmében önálló jogi személyek társulásaként jött létre 2001. november 19-én.

Létrehozói:

- Szlovákiai Magyar Társadalmi és Közművelődési Szövetség – Csemadok
- Magyar Koalíció Pártja
- Szlovákiai Magyar Cserkészszövetség
- Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetsége
- Szlovákiai Magyar Szülők Szövetsége

A Szövetség a Közös Célokért szándéka, hogy az e társulást létrehozó öt szlovákiai magyar szervezet közös célkitűzéseit segítse.

A legfontosabbak:

- A szlovákiai magyar közművelődés támogatása
- A szlovákiai magyar oktatásügy fejlesztése az óvodától, az alapsiskolákon és középiskolákon át az egyetemig
- Az egységesülő Európa szellemiségével összhangban a nemzeti tudat fejlesztése
- A fiatal magyar nemzedék szellemi és lelki gazdagítása
- A szlovákiai magyar családok gyermekeinek segítése és bekapcsolása az egyetemes magyar szellemi és közösségi életbe
- A szülőföld társadalmi, gazdasági és szellemi gyarapítása, a szülőföldön való boldogulás segítése.

2002 januárjától a Szövetség számára a legtermészetesebb, legsürgetőbb feladatot a Magyar Igazolvány és a Magyar Hozzáértékelési Igazolvány iránt érdeklődők hiteles tájékoztatása és rugalmas segítése jelenti.

A Szövetség központi irodáját Pozsonyban működteti. A Pozsonytól Királyhalmecsig létesített 11 dél-szlovákiai területi iroda munkatársai az adott régió közösségi életét érintő időszerű témáknál összpontosítják tevékenységüket.

E területi irodákban az érdeklődők tájékoztatást kaphatnak:

- A szomszédos államokban élő magyarokról szóló törvényről és végrehajtási rendeletekről
- A törvényben biztosított kedvezményekről és pályázati úton elnyerhető támogatásokról
- A Magyar Igazolvány, illetve a Magyar Hozzáértékelési Igazolvány iránti kérelmek benyújtásának feltételeiről

- Az igazolvánnyal kapcsolatban felmerülő gyakorlati kérdésekről

Ki válthatja ki a Magyar Igazolványt?

Magyar Igazolványt kaphat az a nem magyar állampolgárságú, magát magyar nemzetiségűnek valló személy, aki:

- A Szlovák Köztársaságban (Horvát-Jugoszláv-, Román-, Szlovén Köztársaságban vagy Ukrajnában) lakóhellyel rendelkezik
- Magyar állampolgárságát nem önkéntes lemondással vesztette el
- Nem rendelkezik állandó magyarországi tartózkodási engedéllyel
- Magyarának vallja magát, és a kérelme benyújtásával kinyilvánította a magyar nemzeti közösséghez való tartozását
- Tud magyarul, vagy a lakóhelye szerinti állam őt magyar nemzetiségűnek valló személyként tartja nyilván, vagy magyar nemzetiségű személyeket tömörítő szervezet nyilvántartott tagja, vagy a lakóhelye szerinti állam területén működő egyház nyilvántartásában magyar nemzetiségűként tartják számon.

Milyen előnyökkel jár a Magyar Igazolvány?

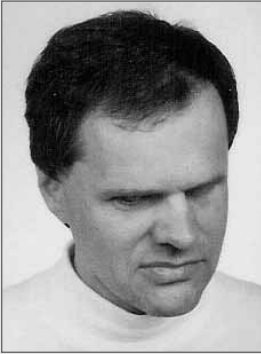
A Magyar Igazolvánnyal, illetve a Magyar Hozzáértékelési Igazolvánnyal rendelkező személyek a Magyar Köztársaság területén kedvezményeket vehetnek igénybe, valamint pályázati úton támogatást kaphatnak.

- Évente négy alkalommal 90%-os utazási kedvezményre jogosultak
- Csoportos utazásra évente egy alkalommal ugyancsak 90%-os utazási kedvezményt vehetnek igénybe (18 éven aluliak legalább tíz főből álló csoportja, és velük utazó két nagykorú kísérő)
- Magyarország területén, a belföldi forgalomban díjmentes utazásra jogosultak a 6. életévet be nem töltött gyermekek és a 65. életévüket betöltött nyugdíjasok.
- A kultúra területén Magyarországon a magyar állampolgárokkal azonos jogokat élvezhetnek.
- A határon túli magyar pedagógusok számára pedagógusigazolvány, illetve oktatói kártya kiváltását teszi lehetővé.
- A szülőföldön magyar oktatási intézményben tanuló diákok számára biztosítja a Magyarországon érvényes diákigazolvány megszerzésének lehetőségét.
- A szülőföldjükön magyar oktatási-nevelési intézményben tanuló gyerekek szülői nevelési-oktatási és taneszköz-támogatás iránti pályázatot nyújthatnak be.

Részletes felvilágosítás: 815 57 Bratislava, Nám.1. mája 10.-12., tel. +421 907 89 09

Anton Mészáros:

Vzpomínky psané ve tmě

Mészáros Antal sajátkezűleg dedikált könyvének büszke tulajdonosa vagyok. Épp befejeztem a könyv olvasását és rögtön megpróbálom papírra vetni gondolataimat. Nem egyszerű feladat, sőt pár

szóval jellemezni a könyv tartalmát szinte lehetetlen.

Annál is inkább, mert a szerző kora gyermekkorától napjainkig aprólékosan leírja életútja küzdelmeit, bánatait, apró örömeit, keserőségeit, mint például az egyedül, távol a szülői háztól, a lőcsei világtalanok intézetében leélt, végtelennek tűnő hosszú éveket.

Többféle szempontból próbálgatom elemezni e művet: egyrészt mint majdnem „földi”, majdnem kortárs, másrészt mint anya, asszony, pedagógus és barátnő. Minden fejezet kiváltott bennem valami érzelmi rezdülést: hol egy könny gördült le, hol egy mosoly suhant át arcomon. Paradox módon egy világtalan ember nyitotta ki a szemem, hogy a múltba visszatekintve most értem meg csak igazán a múlt rendszer abszurditásait.

Nem mindennapi, hogy valaki ilyen nyíltan és őszintén elénk tárja lelkének legmélyebb zugait és kitarja előttünk szívét-lelkét. Am a gondolat, ami vezérelte, érthető – hadd próbáljam szabad fordításban idézni a szerzőt: „Talán sikerül valami olyasmit leírnom, amit a gyermekeim érdeklődéssel olvasnak

majd el. Le akartam írni testi fogyatékos életem egy szakaszát szépítgetés nélkül, egyszerűen, igazan és őszintén.“ Azt hiszem, ez a mesélőnek maradéktalanul sikerült is. Tóni könyvével útmutatót adott a kezünkbe az akadályok leküzdésére, amelyeket az élet gördít utunkba. Útmutatót arra, hogyan lehet világtalanul élni, dolgozni, alkotni, komponálni, sportolni, oktatni, nevelni, boldog családi életet élni. Mély tisztelettel olvastam a könyv hátlapján a szerző életútjának főbb állomásait, közöttük az 1999. évben Brünn város önkormányzatától kapott díjat a sport terén elért kiváló eredményeiért.

Olgayiné Pongrácz Ibolya

Kedves Gyerekek!

Mindnyájatoknak nagyon boldog, sikeres új esztendőt kívánok. Megint eltelt egy év, bizonyára sokat nőttetek, sok mindent megtanultatok. Talán az új év kapcsán tettetek valamilyen fogadalmat is. Én megfogadtam, hogy a jövőben kevesebb édességet eszem majd, és hogy többet fogok beszélni magyarul. Olyan jó lenne, ha Ti is csatlakoznátok hozzám. Együtt könnyebb lenne megtartani ezt a fogadalmat. Jutalmul küldök nektek egy téli hangulatú verset, próbáljátok meg elolvasni, esetleg megtanulni. El is lehet énekelni. Jó szórakozást!

Száncsengő

Éj-mélyből fölzengő
 – csing-ling-ling – száncsengő.
 Száncsengő – csing-ling-ling –
 tél csendjén halkán ring.

Földobban két nagy ló
 – kop-kop-kop – nyolc patkó.
 Nyolc patkó kop-kop-kop –
 Csöndzsákból hangot lop.

Szétmálló hangerdő
 – csing-ling-ling – száncsengő
 Száncsengő – csing-ling-ling –
 tél öblén távol ring.

Weöres Sándor

KALENDÁRIUM 2003

Január

1 Sz	Újév (A SZK létrejöttének napja)
2 Cs	Ábel
3 P	Genováva
4 Sz	Titusz
5 V	Simon
6 H	Boldizsár (Vízkereszt, Háromkirályok)
7 K	Attila
8 Sz	Gyöngyvér
9 Cs	Marcell
10 P	Melánia
11 Sz	Ágota
12 V	Emő
13 H	Veronika
14 K	Bódog
15 Sz	Lóránt
16 Cs	Gusztáv
17 P	Antal, Antónia
18 Sz	Piroska
19 V	Sára
20 H	Fabián, Sebestyén
21 K	Ágnes
22 Sz	Vince, Artúr
23 Cs	Zelma
24 P	Timót
25 Sz	Pál
26 V	Vanda
27 H	Angelika
28 K	Károly, Karola
29 Sz	Adél
30 Cs	Martina
31 P	Marcella

Február

1 Sz	Ignác
2 V	Karolina (Boldogasszony, Gyertyaszentelő)
3 H	Balázs
4 K	Ráhel
5 Sz	Ágota
6 Cs	Dorotya, Dóra, Dorka
7 P	Tódor
8 Sz	Aranka
9 V	Abigel
10 H	Elvira
11 K	Bertold, Marietta
12 Sz	Livia, Lidia
13 Cs	Ella, Linda
14 P	Bálint
15 Sz	Kolos, Georgina
16 V	Julianna, Lilla
17 H	Donát
18 K	Bernadett
19 Sz	Zsuzsanna
20 Cs	Aladár
21 P	Eleonóra
22 Sz	Gerzson
23 V	Almód
24 H	Mátyás
25 K	Géza
26 Sz	Sándor
27 Cs	Edina
28 P	Ákos

Március

1 Sz	Albin
2 V	Lujza
3 H	Kornélia
4 K	Kázmér
5 Sz	Adorján, Adrián (Hamvazószerda)
6 Cs	Leonóra
7 P	Tamás
8 Sz	Zoltán
9 V	Franciska
10 H	Ildikó
11 K	Szilárd
12 Sz	Gergely
13 Cs	Krisztián
14 P	Matild
15 Sz	Krisztof (Magyar nemzeti ünnep)
16 V	Henrietta
17 H	Gertrúd
18 K	Sándor, Ede
19 Sz	József
20 Cs	Klaudia
21 P	Benedek
22 Sz	Beáta, Izolda
23 V	Emőke
24 H	Gábor
25 K	Irén, Irisz
26 Sz	Emánuel
27 Cs	Hajnalka
28 P	Gedeon
29 Sz	Augusta
30 V	Zsolt
31 H	Árpád

Április

1 K	Hugó
2 Sz	Áron
3 Cs	Buda, Richárd
4 P	Izidor
5 Sz	Vince
6 V	Vilmos
7 H	Herman
8 K	Dénes
9 Sz	Erhard
10 Cs	Zsolt
11 P	Leó
12 Sz	Gyula
13 V	Idő (Virágvasárnap)
14 H	Tibor
15 K	Anasztázia
16 Sz	Csongor
17 Cs	Rudolf
18 P	Andrea (Nagypéntek)
19 Sz	Emma
20 V	Tivadar (Húsvét)
21 H	Konrád (Húsvéthétfő)
22 K	Csilla, Noémi
23 Sz	Béla
24 Cs	György
25 P	Márk
26 Sz	Ervin
27 V	Zita, Marianna
28 H	Valéria
29 K	Péter
30 Sz	Katalin, Kitti

Május

1 Cs	Fülöp, Jakab (A munka ünnepe)
2 P	Zsigmond
3 Sz	Tímea, Irma
4 V	Mónika, Fiórián
5 H	Györgyi
6 K	Ivett, Frida
7 Sz	Gizella
8 Cs	Mihály (A fasizmus legyőzésének napja)
9 P	Gergely
10 Sz	Ármin
11 V	Ferenc
12 H	Pongrácz
13 K	Szervác
14 Sz	Bonifác
15 Cs	Zsófia, Szonja
16 P	Mózes
17 Sz	Paszkál
18 V	Enikő, Alexandra
19 H	Ivó, Milán
20 K	Bernát
21 Sz	Konstantin
22 Cs	Júlia, Rita
23 P	Dezső
24 Sz	Eszter
25 V	Orbán
26 H	Fülöp
27 K	Hella
28 Sz	Emil, Csanád
29 Cs	Magdolna
30 P	Janka, Zsanett
31 Sz	Angéla

Június

1 V	Tünde (Nemzetközi gyermeknap)
2 H	Kármén, Anita
3 K	Klotild
4 Sz	Bulcsú
5 Cs	Fatime
6 P	Norbert
7 Sz	Róbert
8 V	Medárd
9 H	Félix
10 K	Margit
11 Sz	Barnabás
12 Cs	Viló
13 P	Antal, Anett
14 Sz	Vazul
15 V	Jolán
16 H	Jusztin
17 K	Laura, Alida
18 Sz	Arnold, Levente
19 Cs	Gyárfás
20 P	Rafael
21 Sz	Alajos
22 V	Paulina
23 H	Zoltán
24 K	Iván
25 Sz	Vilmos
26 Cs	János, Pál
27 P	László
28 Sz	Levente, Irén
29 V	Péter, Pál
30 H	Pál

KALENDÁRIUM 2003

Július

1 K	Tihámér, Annamária
2 Sz	Ottó
3 Cs	Kornél
4 P	Ulrik
5 Sz	Sarolta <i>(Ciriil és Metód Emese)</i>
6 V	Csaba
7 H	Apollónia
8 K	Eliák
9 Sz	Lukrécia
10 Cs	Amália
11 P	Nóra, Lili
12 Sz	Izabella
13 V	Jenő
14 H	Örs
15 K	Henrik, Roland
16 Sz	Valter
17 Cs	Endre, Elek
18 P	Frigyes
19 Sz	Emília
20 V	Illés
21 H	Dániel
22 K	Magdolna
23 Sz	Lenke
24 Cs	Kinga
25 P	Jakab, Kriszta
26 Sz	Anna, Anikó
27 V	Olga
28 H	Szabolcs
29 K	Márta, Flóra
30 Sz	Judit
31 Cs	Oszkár

Augusztus

1 P	Boglárka
2 Sz	Lehel
3 V	Hermina
4 H	Domonkos
5 K	Krisztina
6 Sz	Berta
7 Cs	Ibolya
8 P	László
9 Sz	Emőd
10 V	Lőrinc
11 H	Zsuzsanna, Tiborc
12 K	Klára
13 Sz	Ipoly
14 Cs	Marcell
15 P	Mária
16 Sz	Ábrahám
17 V	Jácint
18 H	Ilona
19 K	Huba
20 Sz	<i>(Szent István király emléknapja)</i>
21 Cs	Sámuel
22 P	Menyhért
23 Sz	Bence
24 V	Bertalan
25 H	Lajos, Patrícia
26 K	Izso
27 Sz	Gáspár
28 Cs	Ágoston
29 P	Beatrix, Erna <i>(A SZNF/1944/kiürzésének napja)</i>
30 Sz	Rózsa
31 V	Erika

Szeptember

1 H	Egyed, Egon <i>(SZK Alkotmányának napja)</i>
2 K	István
3 Sz	Hilda
4 Cs	Rozália
5 P	Viktor, Lőrinc
6 Sz	Zakariás
7 V	Rajna
8 H	Mária, Adrienn
9 K	Ádám
10 Sz	Nikolett
11 Cs	Teodóra
12 P	Mária
13 Sz	Kornél
14 V	Szereána
15 H	Enikő <i>(Hétfájdalmú Szűz Mária)</i>
16 K	Edit
17 Sz	Zsófia
18 Cs	Diána
19 P	Vilhelmina
20 Sz	Friderika
21 V	Máté
22 H	Móric
23 K	Tekla
24 Sz	Gellért
25 Cs	Eufrozina
26 P	Jusztina
27 Sz	Adalbert
28 V	Vencel
29 H	Mihály
30 K	Jeromos

Október

1 Sz	Malvin
2 Cs	Petra
3 P	Helga
4 Sz	Ferenc
5 V	Aurél
6 H	Brunó, Renáta <i>(Az aradi vértanúk emléknapja)</i>
7 K	Amália
8 Sz	Koppány
9 Cs	Dénes
10 P	Geodon
11 Sz	Brigitta
12 V	Rozsó, Miksa
13 H	Kálmán, Ede
14 K	Helén
15 Sz	Teréz
16 Cs	Gál
17 P	Hedvig
18 Sz	Lukács
19 V	Nándor
20 H	Vendel
21 K	Orsolya
22 Sz	Előd
23 Cs	Gyöngyi
24 P	Salamon
25 Sz	Blanka
26 V	Dömötör
27 H	Szabina
28 K	Simon, Szimonetta
29 Sz	Nárcisz
30 Cs	Alfonz
31 P	Farkas

November

1 Sz	<i>(Mindenszentek)</i>
2 V	Achilles <i>(Halottak napja)</i>
3 H	Győző
4 K	Károly
5 Sz	Imre
6 Cs	Lénárd
7 P	Rezső
8 Sz	Zsombor
9 V	Tivadar
10 H	Réka
11 K	Márton
12 Sz	Jónás
13 Cs	Szilvia
14 P	Aliz
15 Sz	Adalbert, Lipót
16 V	Ódön
17 H	Hortenzia, Gergő <i>(A totalizmus elleni harc napja)</i>
18 K	Jenő
19 Sz	Erzsébet
20 Cs	Jolán
21 P	Olivér
22 Sz	Cecília
23 V	Kelemen
24 H	Emma
25 K	Katalin
26 Sz	Virág
27 Cs	Virgil
28 P	Stefánia
29 Sz	Taksony
30 V	András, Andor

December

1 H	Elza
2 K	Melinda
3 Sz	Ferenc
4 Cs	Borbála, Barbara
5 P	Vilma
6 Sz	Miklós
7 V	Ambros
8 H	Mária
9 K	Natalia
10 Sz	Judit
11 Cs	Árpád
12 P	Gabriella
13 Sz	Luca
14 V	Szilárd
15 H	Valér
16 K	Etelka
17 Sz	Lázár
18 Cs	Augustza
19 P	Viola
20 Sz	Teofil
21 V	Izidor
22 H	Zénó
23 K	Viktória
24 Sz	Ádám, Éva <i>(Nagykarácsony)</i>
25 Cs	<i>(Nagykarácsony)</i>
26 P	István <i>(Karácsony 2. Ünnepe)</i>
27 Sz	János
28 V	Kamilla
29 H	Tamás
30 K	Dávid
31 Sz	Szilveszter

V úvodním příspěvku zpravodaje citujeme z knihy G. Balázse Svět v našem jazyce (Nyelvünkben a világ) o vlivu globalizace na jazyk malého národa.

Rubrika Výročí připomíná 180. výročí vzniku maďarské hymny.

Pro rubriku Zprávy ze života svazu vybral Z. Vojtek tři témata: Maďaři v ČR z pohledu sčítání lidu; Jednota evropských Maďarů – o budapeštském zasedání třinácti evropských krajanských organizací; Diskuse o nových stanovách svazu Maďarů (příloha).

Úvod rozsáhlé rubriky Události roku 2002 tvoří výčet všech akcí organizovaných Svazem Maďarů v Brně v roce 2002. Dále zde najdeme články k vy-

z článku levického regionálního listu popisuje návštěvu předsedy brněnského Svazu Maďarů v tamější organizaci Maďarů; dále M. Sylvestrová – Maďarský den na grafickém bienále v Brně; A. Detáry si všímá činnosti studentské organizace Kafedík ve svém článku www.tady.cz/kafedik; následuje článek K výstavě výtvarníka Györgye Györgydeáka, která se konala během maďarských kulturních dnů v Brně; zpráva Brněnské vystoupení jazzové skupiny Tropical TransForm; na závěr článek K. László O kateřinském plese.

braným událostem: E. Plašilová informuje o setkání se dvěma maďarskými spisovateli ve svém článku Současní maďarští spisovatelé v Brně; příspěvek E. Kolářové Ostrihomská pohlednice referuje o dětském táboře pro krajany; následuje článek E. Kolářové O dvojazyčnosti; úryvek

V rubrice Ozvěny, zajímavosti, zprávy, informace se dočtete o diplomové práci P. Hanzlové Na cestě: Příběh asimilace Maďarů v Brně. Zpráva Maďarský držitel Nobelovy ceny za rok 2002 vzdává hold Imre Kertészovi. Článek Domov ve výšinách představuje nově publikovanou učebnici vlastivědy pro krajany. Příspěvek Asociace pro společné zájmy informuje o možnostech, které poskytuje maďarský krajanský zákon.

Rubrika Nové knihy obsahuje recenzi I. Olgyaiové o nově publikované knize člena brněnského sdružení Maďarů A. Mészároše: Vzpomínky psané ve tmě.

Dětský koutek přináší vánoční básničku pro nejmenší a v rubrice Kronika naleznete momentky ze společného pobytu brněnských Maďarů v Medlově.

Magyar Kulturális Napok

Madarské kulturní dny v Brně
se uskutečnily za finanční podpory
Ministerstva kultury ČR
Ministerstva národního bohatství MR (NKÖM)
KÚ Jihomoravského kraje

A Katalin-bál támogatói:
CA IMBOURTOUR, CA MARVEL
Květiny a Keramika Huszárová
Restaurace Borszem, Restaurace Szeged
GYULA CZ, s.r.o.
Identocode, s.r.o.

